Izvrševanje sodnih odločb

Latvija

1 Kaj pomeni izvršitev v civilnih in gospodarskih zadevah?

Izvršitev je faza civilnega postopka, v kateri sodni izvršitelj izvrši odločbo sodišč, drugih institucij ali uradnikov, če dolžnik (toženec) v obdobju, določenem v zakonodaji, ali v obdobju, ki ga določi sodišče, take odločbe ne izpolni prostovoljno.

Glej „Pravniški poklici: Latvija“ o izvršilnih ukrepih, ki jih lahko uporabi sodni izvršitelj.

2 Kateri organ ali organi so pristojni za izvršbo?

Sodni izvršitelji izvršujejo odločbe sodišč in drugih institucij ter izvajajo druge dejavnosti, določene v zakonodaji.

3 Kateri so pogoji za izdajo izvršilnega naslova?

Sodne odločbe so izvršljive, ko postanejo pravnomočne, razen če zakonodaja ali sodna odločba ne določata njihove takojšnje izvršitve. Sodni izvršitelji lahko preiskujejo izvršilne postopke na podlagi izvršilne listine.

V okviru postopka za izvršitev sodne odločbe je treba izvršiti naslednje odločbe sodišč, sodnikov in drugih institucij:

sodne odločbe ter odločbe sodišč ali sodnikov v civilnih in upravnih zadevah;

sodne odločbe in odločbe ali sklepe državnega tožilca v kazenskih zadevah, povezanih z izterjavo premoženja;

odločbe sodnikov ali sodišč v zadevah, povezanih z upravnimi kršitvami, ki se nanašajo na izterjavo premoženja;

sodne odločbe o odobritvi poravnav;

odločbe stalnih arbitražnih sodišč;

odločbe tujih sodišč ali tujih pristojnih organov in tujih arbitražnih sodišč v zadevah, določenih v zakonodaji;

sodno odločbo o uvedbi postopkovnih sankcij – glob;

odločbe komisije za industrijske spore;

odločbe nacionalnih organov, ki urejajo javne storitve (v nadaljnjem besedilu: regulativni organi), o sporih ali rešitvi sporov.

Če v zakonodaji ni določeno drugače, so predmet postopkov za izvršitev sodnih odločb tudi:

odločbe institucij in uradnikov v zadevah, povezanih z upravnimi kršitvami in kršitvami prava, če so opredeljene v zakonodaji;

upravni akti, povezani s plačili organov in uradnikov, ki jih je pooblastila država;

odločbe pripadnikov pravnih poklicev (notarjev, odvetnikov, sodnih izvršiteljev) o honorarjih, plačilih za zagotovljeno pravno pomoč in o povračilu stroškov, povezanih z opravljenimi storitvami, ter kolkovinah;

akti, ki jih sprejme Svet, Komisija ali Evropska centralna banka v skladu s členom 299 Pogodbe o delovanju Evropske unije;

notarske listine, pripravljene v skladu s postopkom iz razdelka D1 zakona o notarjih.

Izvršilna listina je:

nalog za izvršbo, izdan v civilnih ali upravnih zadevah na podlagi sodne odločbe ali odločbe sodišča ali sodnika ali v kazenskih zadevah na podlagi sodne odločbe o odobritvi poravnave, odločbe stalnega arbitražnega sodišča, odločbe komisije za industrijske spore, odločbe regulativnega organa o sporih ali rešitvi sporov, odločbe tujega sodišča ali tujega arbitražnega sodišča in aktov, ki jih sprejme Svet, Komisija ali Evropska centralna banka v skladu s členom 299 Pogodbe o delovanju Evropske unije;

odločba institucij in uradnikov v zadevah, povezanih z upravnimi kršitvami in kršitvami prava;

odločba sodišča ali sodnika v zadevah, povezanih z upravnimi kršitvami;

izvleček odločbe ali sklepa državnega tožilca v kazenskih zadevah, povezanih z izterjavo premoženja;

izvršilni nalog, izdan na podlagi upravnega akta (člen 539(2)(2) zakona o civilnem postopku);

odločba sodnika o nesporni izterjavi obveznosti, izterjavi obveznosti v skladu s previdnostnimi postopki ali prostovoljni prodaji nepremičnega premoženja na dražbi s sodnim postopkom;

sodna odločba o uvedbi postopkovnih sankcij – glob;

račun, ki ga izda notar, odvetnik ali sodni izvršitelj;

evropski nalog za izvršbo, ki ga izda tuje sodišče ali tuji pristojni organ v skladu z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 805/2004;

potrdilo, ki ga izda tuje sodišče ali tuji pristojni organ v skladu s členom 41(1) Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003;

potrdilo, ki ga izda tuje sodišče ali tuji pristojni organ v skladu s členom 42(1) Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003;

potrdilo, ki ga izda sodišče, vključno s tujim sodiščem, v skladu s členom 20(2) Uredbe (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta;

plačilni nalog, ki ga izda sodišče, vključno s tujim sodiščem, v skladu s členom 18 Uredbe (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta;

sodna odločba o izdaji dovoljenja zavarovanemu upniku za prodajo zastavljenega premoženja dolžnika v postopku pravnega varstva (člen 37(2) zakona o insolventnosti);

izvleček iz odločbe, ki jo izda tuje sodišče ali tuji pristojni organ v skladu s členom 20(1)(b) Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009;

izvleček iz javne listine, ki jo izda tuji pristojni organ v skladu s členom 48 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009;

enotni izvršilni naslov v zaprošeni državi članici, vzpostavljen v skladu z vzorcem iz Priloge II k Izvedbeni uredbi Komisije (EU) št. 1189/2011 z dne 18. novembra 2011;

notarske izvršilne listine, izdane v skladu s postopkom iz razdelka D1 zakona o notarjih;

potrdilo, ki ga izda tuje sodišče ali tuji pristojni organ v skladu s členom 53 ali členom 60 Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah;

izvleček iz odločbe pristojnega organa države članice Evropske unije ali države Evropskega gospodarskega prostora o uvedbi upravne globe, ki je povezana s kršitvami pri napotitvah zaposlenih in je prejeta v informacijskem sistemu za notranji trg (IMI);

del A evropskega naloga za zamrznitev bančnih računov, ki ga izda sodišče, vključno s tujim sodiščem, v skladu s členom 19(1)(a) Uredbe (EU) št. 655/2014 Evropskega parlamenta in Sveta.

3.1 Postopek

Sodne in izvensodne odločbe so izvršljive, ko postanejo pravnomočne, razen če zakonodaja ali sodna odločba ne določa njihove takojšnje izvršitve. Če je določeno obdobje za prostovoljno izvršitev sodne odločbe in odločba ni izvršena, sodišče po izteku obdobja za prostovoljno izvršitev izda nalog za izvršbo. Sodni izvršitelji lahko začnejo izvršilne postopke na podlagi izvršilne listine.
Nalog za izvršbo uradniku za izvršbe na zahtevo izda sodišče, ki v tistem času odloča o zadevi. Za vsako odločbo je treba izdati ločen nalog za izvršbo. Če je treba odločbo izvršiti na različnih krajih, se kateri koli njen del izvrši takoj, če pa je odločba v korist več tožnikov ali proti več tožencem, mora sodišče na zahtevo uradnika za izvršbe izdati več nalogov. Pri izdaji več nalogov za izvršbo je treba natančen kraj izvršbe ali del odločbe, ki ga je treba izvršiti v skladu z nalogom za izvršbo, navesti v vsakem takem nalogu za izvršbo, pri solidarnih obveznostih pa je treba navesti toženca, zoper katerega je treba opraviti izvršbo v skladu z zadevnim nalogom za izvršbo.
Za začetek izvrševanja odločbe je treba nalog za izvršbo, izdan uradniku za izvršbe ali njegovemu pooblaščenemu zastopniku, predložiti sodnemu izvršitelju, skupaj s spremnim dopisom.

3.2 Glavni pogoji

Zakon o sodnih izvršiteljih in Uredba št. 202 o vodenju evidence zapriseženih sodnih izvršiteljev, ki jo je sprejel kabinet ministrov 14. marca 2006, urejata splošna vprašanja, povezana z dejavnostjo in vodenjem evidence zapriseženih sodnih izvršiteljev.

4 Cilj in narava izvršilnih ukrepov

Uporaba izvršilnih ukrepov iz zakona o civilnem postopku v postopku izvrševanja odločb sodišča in odločb drugih institucij je namenjena omejitvi pravic dolžnika zaradi ponovne vzpostavitve ravnovesja med pravicami osebe, katere civilne pravice ali interesi, zaščiteni z zakonom, so bili vključeni, in obveznostjo dolžnika, da upošteva odločbo sodišča (druge institucije).

4.1 Katere vrste premoženja so lahko predmet izvršbe?

Sodni izvršitelji lahko sprejmejo izvršilne ukrepe zoper premično premoženje dolžnika, vključno s kakršnim koli premoženjem, deponiranim pri drugih osebah, ter neopredmeteno premoženje, zoper denar, ki ga dolžniku dolgujejo druge osebe (plačilo za delo, enakovredna plačila, drugi dohodki dolžnika, naložbe v kreditne institucije), in zoper nepremično premoženje.
Določeno premoženje, opredeljeno v zakonodaji, in predmeti, ki v celoti ali deloma pripadajo dolžniku, niso predmet izvršilnega ukrepa v skladu z nalogi za izvršbo (npr. pohištvo in oprema, oblačila, hrana, knjige, pripomočki in orodja, ki jih dolžnik potrebuje pri vsakodnevnem delu za zagotavljanje sredstev za preživetje).
Naslednji predmeti, ki v celoti ali deloma pripadajo dolžniku, niso predmet izvršilnega ukrepa v skladu z nalogi za izvršbo:
pohištvo in oprema ter oblačila, ki jih potrebujejo dolžnik, njegovi družinski člani in osebe, ki so odvisne od njega:
oblačila, obutev in spodnje perilo za vsakodnevno uporabo;
posteljnina, spalna oblačila in brisače;
kuhinjski pripomočki in namizni pribor za vsakodnevno uporabo;
pohištvo – ena postelja in en stol na osebo ter ena miza in ena omara na družino;
vsi pripomočki za otroke;
živila v gospodinjstvu v količini, potrebni za trimesečno vzdrževanje dolžnika in njegovih družinskih članov;
denar v znesku minimalne mesečne plače za dolžnika, vsakega člana njegove družine in oseb, odvisnih od njega, v primerih, povezanih z izterjavo preživnine za vzdrževanje mladoletnih otrok ali v korist uprave preživninskega jamstvenega sklada, pa denar v znesku, ki je enak 50 odstotkom minimalne mesečne plače, za dolžnika, vsakega člana njegove družine in osebe, odvisne od njega;
ena krava ali koza in en prašič na družino ter krma v količini, ki je potrebna, dokler se ne pripravi nova krma ali dokler se živina ne žene na pašo;
gorivo, potrebno za pripravo hrane za družino in za ogrevanje stanovanjskih prostorov v sezoni ogrevanja;
knjige, pripomočki in orodja, ki jih dolžnik potrebuje pri svojem vsakodnevnem delu za zagotavljanje sredstev za preživetje;
kmetijski inventar, tj. kmetijska orodja, stroji, živina in seme, potrebni za kmetijo, skupaj s količino krme, potrebno za vzdrževanje živine na zadevni kmetiji do nove žetve. V navodilih ministra za kmetijstvo so določeni kmetijska orodja, število glav živine in količina krme, ki se štejejo za nujno potrebne;
premično premoženje, ki je v skladu s civilnim pravom priznano kot dodatek nepremičnega premoženja, vendar ločeno od takega nepremičnega premoženja;
bogoslužni objekti in obredni predmeti.
Podobno izvršilnih ukrepov ni mogoče izvesti na:
odpravnino, pogrebnino, enkratno plačilo preživelemu zakoncu, državno socialno dajatev, državno podporo za otroka s celiakijo, družinsko pokojnino in družinsko nadomestilo;
nadomestilo za obrabo orodja, ki pripada zaposlenemu, ter druga nadomestila v skladu z zakoni in drugimi predpisi, ki urejajo zakonita zaposlitvena razmerja;
zneske, ki jih je treba plačati zaposlenemu v zvezi s službenim potovanjem, premestitvijo in napotitvijo na delo v drugo naseljeno območje;
socialno pomoč;
preživnino za otroka v znesku minimalne preživnine za otroka, ki jo določi kabinet in ki jo mora na podlagi sodne odločbe ali odločbe, ki jo sprejme uprava preživninskega in jamstvenega sklada, plačevati eden od staršev, pa tudi na preživnino za otroka, ki jo izplača uprava preživninskega in jamstvenega sklada.

4.2 Kakšni so učinki izvršilnih ukrepov?

Če se izvršilni ukrep izvede zoper premično premoženje, nepremično premoženje ali prihodke dolžnika, dolžnik ni več upravičen do njihovega prostega razpolaganja.
Če se ne upoštevajo zahteve ali ukazi sodnega izvršitelja, sodni izvršitelj sestavi listino in jo predloži sodišču v odločanje o odgovornosti. Sodišče lahko krivcem naloži globo v višini do 360 *EUR* v primeru fizične osebe ali do 750 *EUR* v primeru uradnika. Zoper odločbo sodišča se lahko vloži posebna pritožba. V nekaterih kategorijah zadev se lahko določijo posebne sankcije za neizpolnjevanje zahtev sodnega izvršitelja.
Če sodni izvršitelj naleti na odpor pri izvajanju izvršilnega ukrepa, je mogoče na pomoč poklicati policijo.
Če se dolžnik ne zglasi pri sodnem izvršitelju v skladu s sodnimi pozivi ali noče zagotoviti razlage ali zakonsko zahtevanih informacij, lahko sodni izvršitelj zadevo predloži sodišču v odločanje o odgovornosti te osebe. Sodišče lahko izda odločbo, s katero se dolžnika prisili, da se zglasi pri sodnem izvršitelju, in s katero se naloži globa v višini do 80 *EUR* v primeru fizične osebe ali do 360 *EUR* v primeru uradnika. Zoper odločbo sodišča se lahko vloži posebna pritožba. Če se ugotovi, da je dolžnik namerno predložil napačne informacije, mora sodni izvršitelj poslati zahtevek državnemu tožilcu.

4.3 Kakšna je veljavnost takih ukrepov?

Izvršilni naslov se lahko v izvršitev predloži v 10 letih od dneva pravnomočnosti odločbe sodišča ali sodnika, razen če niso z zakonskimi akti določeni drugi roki. Če sodna odločba nalaga plačilo v obrokih, izvršilni naslov ostane pravnomočen celotno obdobje zapadlosti plačil, 10-letno obdobje pa začne teči od končnega datuma posameznega plačila.

5 Ali se je zoper sklep o ukrepu mogoče pritožiti?

Izvršilni postopek se začne na podlagi veljavnega naloga za izvršbo, ki ga izda sodišče ali druga institucija. Oseba, ki ji je na podlagi odločbe sodišča ali druge institucije naložena določena obveznost, se lahko pritoži zoper tako odločbo (jo izpodbija) v skladu s splošnim postopkom, določenim v zakonskih aktih za vložitev pritožbe zoper odločbe sodišč ali drugih institucij (oziroma njihovo izpodbijanje).
Na podlagi zahteve stranke v zadevi in ob upoštevanju lastniškega statusa ali drugih okoliščin udeleženih strank lahko sodišče, pristojno za odločanje o zadevi, sprejme odločbo o odložitvi izvršitve odločbe, razdelitvi izvršitve na obroke ali spremembi obrazca ali postopka, s katerim se izvrši odločba. Na višjem sodišču se lahko v 10 dneh vloži posebna pritožba v zvezi z odločbo sodišča za odložitev izvršitve odločbe, razdelitev izvršitve odločbe na obroke ali spremembo obrazca ali postopka, s katerim se izvrši odločba. Če okoliščine ovirajo ali preprečujejo izvršitev sodne odločbe, lahko sodni izvršitelj sodišču, pristojnemu za odločbo, tudi predloži predlog za odložitev izvršitve odločbe, razdelitev izvršitve odločbe na obroke ali spremembo obrazca ali postopka, s katerim se izvrši odločba.
Sodni izvršitelj lahko odloži izvršitev odločbe na podlagi zahtevka uradnika za izvršbe ali odločbe sodišča ali sodnika o odložitvi izvršilnega ukrepa ali prekinitvi prodaje premoženja ali odločbe sodišča o odložitvi izvršitve ali razdelitvi izvršitve odločbe na obroke.

6 Ali obstajajo kakršne koli omejitve izvršbe, zlasti v zvezi z zaščito dolžnika ali roki?

Upnik ali **dolžnik** se lahko s predložitvijo utemeljene pritožbe pri okrožnem (mestnem) sodišču v skladu z lokacijo uradnega imenovanja pritoži zoper ukrepe sodnega izvršitelja pri izvrševanju sodbe ali zoper njegovo zavrnitev izvedbe takih ukrepov, razen v zvezi z neveljavno dražbo, in sicer v 10 dneh od datuma izvedbe ukrepov, zoper katere je vložena pritožba, ali datuma, na katerega je bil pritožnik, ki ni bil obveščen o datumu in kraju izvajanja ukrepov, obveščen o takih ukrepih.
Pritožbo je treba v 15 dneh proučiti na sodni obravnavi. Dolžnik in upnik ter tudi sodni izvršitelj morajo biti obveščeni o sodni obravnavi. Če se te osebe ne udeležijo sodne obravnave, to ne sme biti ovira za proučitev zadeve.
Sodnik lahko na podlagi utemeljenega zahtevka osebe, ki vloži pritožbo, izda odločbo o zadržanju dejavnosti izvrševanja, prepovedi prenosa denarja na sodnega izvršitelja, upnika ali dolžnika ali prekinitvi prodaje premoženja. Odločbo je treba izvesti takoj po njeni izdaji.
Zoper odločbo sodišča se lahko vloži posebna pritožba.

Povezave

https://www.tm.gov.lv – spletišče ministrstva za pravosodje
http://www.lzti.lv/ – Svet latvijskih zapriseženih sodnih izvršiteljev
https://tiesas.lv – portal latvijskih sodišč

Spletna stran je del portala Tvoja Evropa.
Veseli smo vaših povratnih informacij o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 27/04/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.